

Segesd Község Önkormányzata
7562 Segesd, Szabadság tér 1.

Telefon:82/733-402

Telefax:82/598-001

E-mail: segasd@latsat.hu

6/2012. (IX.18.) számú polgármesteri utasítás

Segesd Község Önkormányzata

**KOCKÁZATKEZELÉSI
SZABÁLYZATÁRÓL**

Hatályos: 2012. szeptember 12. napjától

Jóváhagyom:
szerv vezetője

I. Bevezetés

Segesd Község Önkormányzata (a továbbiakban: önkormányzat) az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvényben kapott felhatalmazás alapján, figyelembe véve a költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről és belső ellenőrzéséről szóló 370/2011. (XII.31.) Korm. rendelet 7. § rendelkezéseit, a kockázatkezelésről a következőket rendeli el.

A 370/2011. (XII.31.) Korm. rendelet 7. § alapján a költségvetési szerv vezetője köteles kockázatkezelési rendszert működtetni. Ezen tevékenység során fel kell mérni és meg kell állapítani a költségvetési szerv tevékenységében, gazdálkodásában rejlő kockázatokat, valamint meg kell határozni az egyes kockázatokkal kapcsolatban szükséges intézkedéseket, valamint azok teljesítésének folyamatos nyomon követésének módját.

Kockázatelemzés: objektív módszer az ellenőrizendő területek kiválasztására, mely meghatározza a költségvetési szerv tevékenységében és belső kontrollrendszerében rejlő kockázatokat.

Kockázatkezelési rendszer: olyan irányítási eszközök és módszerek összessége, melynek elemei a szervezeti célok elérését veszélyeztető tényezők (kockázatok) azonosítása, elemzése, csoportosítása, nyomon követése, valamint a szükség esetén a kockázati kitettség mérséklése.

E szabályzat az önkormányzat kockázatkezelési eljárásának meghatározására szolgál. A kockázatkezelés magában foglalja a stratégia megvalósítását fenyegető kockázatok azonosítását és értékelését, illetve szükség esetén kockázatcsökkentő intézkedések megvalósítását.

1. A szabályzat célja

A szabályzat célja, hogy meghatározza a kockázatkezelés szabályait, a kockázati tényezők figyelembe vételével. A kockázatkezelés során a Körjegyzőség egyrészt feltárja a kockázatokat, másrészt pedig megelőzi azok bekövetkezését.

A kockázatelemzés során fel kell mérni, és meg kell állapítani az önkormányzat tevékenységében, gazdálkodásában rejlő kockázatokat. A kockázatkezelés rendjének kialakítása során meg kell határozni azon intézkedéseket és megtételük módját, amelyek csökkentik, illetve megszüntetik a kockázatokat.

A kockázatkezelés alapvető célja, hogy ez az összefüggésrendszer, és az ezzel kapcsolatos felelősség világossá váljék minden érintett számára.

2. A kockázat fogalma

A **kockázat** a költségvetési szerv gazdálkodása tekintetében mindazon elemek és események bekövetkezése a valószínűsége, amelyek hátrányosan érinthetik a szerv működését. A kockázat lehet egy esemény vagy következmény, amely lényegi befolyással van egy szervezet célkitűzéseire.

A kockázatok között megkülönböztetünk:

- a) eredendő kockázatot: amely a szabálytalanságok vagy a szervezeti célok megvalósítása során fellépő hibák előfordulásának kockázataként jelenik meg.
- b) ellenőrzési kockázatot: az eredendő kockázathoz tartozó kockázati tényezők meg nem előzéséből, valamint a folyamatba épített belső ellenőrzés során fel nem tárt eredeti kockázatok körébe tartozó kockázatok előfordulásából származik.

3. A kockázat kezelője

Az önkormányzaton belül a munkaköri leírásokban történő rögzítéssel ki kell jelölni az egyes folyamatok kockázatgazdáit, akik felelősek az adott területen a kockázatkezelési rendszer irányításáért és működtetéséért, valamint a kockázat nyilvántartás vezetéséért és kockázati jelentés elkészítéséért felelős személyt.

Szabályozni kell, hogy a felelősöknek milyen döntéseket lehet és kell hozni a kockázatok megszüntetésének módjáról.

A polgármester kötelezettségei:

- a lehetséges kockázatok folyamatos azonosítása
- az azonosított kockázatok értékelése
- az azonosított kockázatok kezelése
- a kockázatkezelés hatékonyságának figyelemmel kísérése.

A kockázatkezelés felelősei:

- a) Képviselő-testület: a szabályzat jóváhagyása, módosítása
- b) Polgármester: kockázatok azonosítása, kockázatok értékelése, válaszok megfogalmazása a felmerült kockázatokra, válaszintézkedések megtétele
- c) Körjegyző: szabályzat előkészítése jóváhagyásra/módosításra, kockázatok azonosítása, kockázatok értékelése, válaszok megfogalmazása a felmerült kockázatokra, válaszintézkedések megtétele, kockázatok felülvizsgálata
- d) Kockázati felelős: kockázat nyilvántartás vezetése, kockázati jelentés elkészítése
- e) Köztisztviselők: kockázatok azonosítása, kockázatok értékelése, válaszok megfogalmazása a felmerült kockázatokra

4. A kockázatkezelési hatókör

A polgármester felelőssége és kötelessége az éves költségvetési terv kialakítása, végrehajtása és folyamatba épített ellenőrzése, illetve a tevékenységről való beszámolás során a kockázati tényezők, elemek azonosítása, a kockázatok bekövetkezésének valószínűsítése, a kockázati hatás mérése és semlegesítése.

A polgármester a körjegyzővel egyetértésben elkészíti a területe célkitűzéseinek végrehajtását akadályozó kockázatok elemzését, annak kezelési módját.

A polgármester felméri, mit jelenthet kockázatot az adott területen és mekkora kockázatnagyságokkal lehet számolni, és a meghatározott kockázati nagyság alapján milyen intézkedéseket kell elvégezni.

5. A kockázatok kezelésének folyamata

Az önkormányzat működésének alapvető érdeke, hogy elérje célkitűzéseit. Az önkormányzat a szervezeti cél érdekében végzett tevékenysége, működése során különféle kockázatokkal szembesül. A szervezet vezetésének feladata az, hogy a kockázatokra, amelyek lényegi befolyással lehetnek a célkitűzésekre, tudjon válaszolni oly módon, hogy lehetőség szerint elősegítse a szervezet eredeti céljainak elérhetőségének, teljesítésének valószínűségét, s ezzel egy időben minimálisra csökkentse az ezt veszélyeztető tényezők bekövetkezésének esélyét, lehetséges hatását. Ezt kockázatkezeléssel érheti el az önkormányzat.

A kockázatok elsődleges okai – együtt vagy külön-külön – a következők lehetnek:

- véletlenszerű események,
- hiányos ismeret vagy információ,
- ellenőrzés hiánya és/vagy az ellenőrzések gyengesége.

A kockázatkezelés állandó, ciklikus folyamat, amely az alábbi lépéseket tartalmazza:

1. a kockázatok felmérése
2. a kockázat azonosítása
3. a kockázatok értékelése
4. az elfogadható kockázati szint meghatározása
5. a kockázatokhoz kapcsolódó lehetséges reakciók azonosítása
6. a kockázatokra adható válaszok megvalósíthatóságának mérlegelése
7. a válaszingtezkedés beépítése és a kialakított keret rendszeres felülvizsgálata.

II. A kockázat kezelésének folyamata

6. A kockázatok felmérése

A kockázatsfelmérés célja a kockázatok megállapítása és jelentőségük szerinti sorba állítása annak alapján, hogy mekkora az egyes kockázatok bekövetkezési valószínűsége, és azok milyen hatással lehetnek a polgármesteri hivatalra, ha valóban felmerülnek.

A polgármester évről-évre köteles meghatározni és aktualizálni az önkormányzat előtt álló rövid és középtávú prioritásokat, célkitűzéseket és feladatterveket, az egyéni éves teljesítménykövetelményeket. Ezeket a célokat, célkitűzéseket az éves tervben kell rögzíteni. A kockázatsfelmérés célja a kockázatok megállapítása és jelentőségük szerinti sorba állítása annak alapján, hogy mekkora az egyes kockázatok bekövetkezési valószínűsége, és azok milyen hatással lehetnek az önkormányzatra, ha valóban felmerülnek.

7. A kockázatok azonosítása

A kockázat azonosítás célja annak megállapítása, hogy melyek az önkormányzat célkitűzéseit veszélyeztető fő kockázatok.

A kulcsfontosságú kockázatok azonosítása nemcsak abból a szempontból fontos, hogy ennek alapján lehet meghatározni azokat a területeket, ahol a kockázatértékelési forrásokat biztosítani kell, hanem azért is szükséges, hogy ennek alapján legyen meghatározva az egyes személyek felelőssége az adott kockázatokért.

A kockázat azonosítás meghatározó eleme a tevékenység jellege. A kockázatok azonosítását a polgármester a körjegyzővel egyetértésben végzi. A két leggyakrabban alkalmazott módszer a *kockázatvizsgálat* vagy a *kockázati önértékelés*.

- a) Kockázatvizsgálat: ennek során erre a célra alakult munkacsoport jön létre, hogy felmérje a polgármesteri hivatal összes tevékenységének kapcsolatát a fő célkitűzésekkel és meghatározza a kapcsolódó kockázatokat. A munkacsoport kockázati térképet alakít ki, mely tartalmazza a kockázatok szervezetre gyakorolt hatását (magas, alacsony), a bekövetkezés valószínűségét (alacsony, magas), valamint a kockázatokat (mérsékelt-, jelentős kockázat, alacsony- és mérsékelt kockázat).
- b) Kockázati önértékelés: ennek során a szervezet valamennyi területén dolgozó munkatárs részt vesz a tevékenységek vizsgálatában. Ez történhet: kérdőívek segítségével, interjúk vagy munkamegbeszélések során.

Az önkormányzat, a kockázatok azonosítására során a kockázati önértékelés módszerét alkalmazza.

A lehetséges kockázatokat az *1. számú melléklet* tartalmazza.

8. A kockázatok értékelése

A kockázatértékelés az önkormányzat céljai elérésével kapcsolatos kockázatok azonosításának és elemzésének, valamint a megfelelő válaszok meghatározásának folyamata.

Az azonosított kockázatok értékelése a kockázati mátrix segítségével történik.

A kockázatokat értékelni kell aszerint, hogy az általuk okozható kár számszerűsíthető (pl. pénzügyi kockázatok), vagy nem számszerűsíthetők (pl. hírnév).

A kockázatokat magas/közepes/alacsony kategóriákba kell besorolni a kockázati mátrix segítségével.

A kockázatok bekövetkezési valószínűségét magas/közepes/alacsony kategóriákba kell sorolni (pl. alacsony – az elmúlt egy évben nem fordult elő hasonló esemény, közepes – az elmúlt egy évben előfordult egy hasonló esemény, magas – az elmúlt egy évben előfordult kettő, vagy több hasonló esemény).

A kockázati mátrix esetében meghatározott paramétereket a polgármesternek kell jóváhagynia, figyelembe véve az önkormányzat sajátosságait.

A kockázati mátrixot a *2. számú melléklet* mutatja be.

9. Az elfogadható kockázat mértéke

A feltárt kockázattal kapcsolatos reakciókat az önkormányzat által elviselhetőnek ítélt kockázati szint meghatározásával együtt kell eldönteni, melynek a meghatározásáért a körjegyző felelős.

A kockázati szint azt jelenti, ami felett az önkormányzat mindenképpen válaszintézkedést tesz a felmerülő kockázatokra.

Az önkormányzat az elfogadható kockázat mértékét 1 millió Ft-ban állapítja meg.

10. A kockázatokra adható válaszok, kockázatok nyilvántartása

Az önkormányzat kialakítja a sajátosságainak megfelelően az kockázat-nyilvántartását. A nyilvántartásnak tartalmaznia kell minden kockázatra kiterjedően:

- a kockázat megnevezését
- azonosító számát
- a kockázat rövid leírását
- a kockázat minősítését a kockázati mátrix segítségével
- a kockázat csökkentésére javasolt intézkedéseket
- a felelős és határidő megjelölését.

A kockázatkezelési eseteket a polgármester elemzi és szükség esetén javaslatot tesz az egyes tevékenységek szabályozásának korszerűsítésére.

A kockázat-nyilvántartást a polgármester által kijelölt ügyintéző vezeti.

A kockázatkezelés során meg kell határozni, hogy milyen megelőző lépések szükségesek a kockázat felmerülésének elkerülésére, illetve amennyiben a kockázat mégis bekövetkezik, úgy milyen ellenintézkedéseket lehet tenni a kár mérséklésére.

Az elfogadható kockázati szinten, illetve az alatti kockázatoknál:

- vizsgálni kell a kockázatkezelési lehetőséget
- lehetőség szerint a kockázatot át kell adni – biztosítást kell kötni
- a kockázatot viselni kell.

Az elfogadható szint feletti kockázatoknál:

- a kockázatot kezelni kell
- kockázatos tevékenységet be kell fejezni
- lehetőség szerint a kockázatot át kell adni – biztosítást kell kötni.

11. Beépítés és felülvizsgálat

Az önkormányzat céljai hierarchikus rendszert alkotnak. Az egyes személyek céljai szorosan kapcsolódnak a szervezet legfőbb célkitűzéseéhez, abból levezethetők.

Mivel a kockázati környezet állandóan változik, a kockázatkezelési folyamat fontos tulajdonsága a folyamatos és rendszeres felülvizsgálat. Ezért meg kell győződni arról, hogy az önkormányzat kockázati környezete változott-e vagy sem.

12. A kockázatkezelés időtartama

A kockázatkezelés tevékenységét a döntés előkészítésénél, a költségvetési tervezés első szakaszaiban kell megkezdeni.

A költségvetési év során folyamatosan nyomon kell követnie a folyamatokat, frissíteni a megállapodásait, illetve ellenőrizni a megtett intézkedések hatásait a kockázatok folyamatos változásával.

13. Az elsőszintű pénzügyi irányítási és ellenőrzési rendszer működése során végzendő kockázatelemzési feladatok

A) Szabályozottság

Kockázatelemzés segítségével fel kell tárni azokat a területeket, melyek szabályozása szükséges:

- az önkormányzat működési, szervezeti, illetve az ellátott feladatok sajátossága miatt,
- szabályozását gyakran felül kell vizsgálni, mivel a kockázati tényező jelentős,
- szabályozását előtérbe kell helyezni, mivel meghatározó a szervezet tevékenysége számára.

B) Szabályosság

A kockázatkezelés eszközt felhasználva fel kell hívni a nagy kockázatot rejtő feladatok ellátásánál közreműködő dolgozók, illetve tevékenységek folyamatgazdáinak figyelmét a szabályzatok, illetve azok egyes elemeinek betartására.

C) Gazdaságosság

A kockázatelemzés során fel kell tárni:

- az előirányzatok felhasználása körében azokat az előirányzatokat, melyek gazdaságosság tekintetében a legnagyobb kockázatot rejtik
- a vagyongazdálkodás területét rendszeresen vizsgálni kell annak gazdaságossága szempontjából; felelősöket kell kijelölni a gazdaságossági számítások elvégzésére, kedvezőbb vagyongazdálkodási javaslatok kidolgozására
- a gazdaságosság szem előtt tartása érdekében folyamatosan ellenőrizni kell azokat a forrásokat, melyektől az önkormányzat beszerzi a feladatellátáshoz szükséges külső forrásokat.

A kockázatelemzés eszközt felhasználva meg kell keresni az előirányzatok felhasználása körében azokat az előirányzatokat, melyek a hatékonyság tekintetében a legnagyobb kockázatot rejtik.

D) *Eredményesség*

A kockázatelemzés során eszközeit felhasználva meg kell keresni az előirányzatok felhasználása körében azokat az előirányzatokat, melyek az eredményesség tekintetében a legnagyobb kockázatot rejtik.

Az eredményesség javítása érdekében számításokkal, közvélemény kutatásokkal, egyéb felmérésekkel alátámasztott javaslatokat kell megfogalmazni.

III. Záró rendelkezések

Ezen szabályzat 2012. szeptember 12. napján lép hatályba.

A szabályzatot Segesd Község Önkormányzata képviselő-testülete a 133/2012. (IX.12.) önkormányzati határozatával jóváhagyta.

Kelt: Segesd, 2012. augusztus 23.

.....
a szerv vezetője

A költségvetési szövet érintő lehetséges kockázatok

KÜLSŐ KOCKÁZATOK	
Infrastrukturális	Az infrastruktúra elégtelensége vagy hibája megakadályozhatja a normális működést.
Gazdasági	Kamatláb-változások, árfolyam-változások, infláció negatív hatással lehetnek a tervekre.
Jogi és szabályozási	A jogszabályok és egyéb szabályok korlátozhatják a kívánt tevékenységek terjedelmét. A szabályozások nem megfelelő megkötéseket tartalmazhatnak.
Környezetvédelmi	A környezetvédelmi megszorítások a szervezet működési területén korlátot szabhatnak a lehetséges tevékenységeknek.
Politikai	Egy kormányváltás megváltoztathatja a kitűzött célokat. Egy szervezet tevékenysége magára vonhatja a politika érdeklődését, vagy kiválthat politikai reakciót.
Piaci	Versenyhelyzet kialakulása, vagy szállítói probléma negatív hatással lehet a tervekre.
Elemi csapások	Tűz, árvíz vagy egyéb elemi csapások hatással lehetnek a kívánt tevékenység elvégzésének képességére.
PÉNZÜGYI KOCKÁZATOK	
Költségvetési	A kívánt tevékenység ellátására nem elég a rendelkezésre álló forrás. A források kezelése nem ellenőrizhető közvetlenül.
Csalás vagy lopás	Eszközvesztés – a források nem elegendők a kívánt megelőző intézkedésére.
Biztosítási	Nem lehet a megfelelő biztosítást megszerezni elfogadható költségen. A biztosítás elmulasztása.
Tőke beruházási	Nem megfelelő beruházási döntések meghozatala.
Felelősségvállalási	A szervezetre mások cselekedete negatív hatást gyakorol, és a szervezet jogosult kártérítést követelni.
TEVÉKENYSÉGI KOCKÁZATOK	
Működés-stratégiai	Nem megfelelő stratégia követése. A stratégia elégtelen vagy pontatlan információra épül.
Működési	Elérhetetlen/megoldhatatlan célkitűzések. A célok csak részben valósulnak meg.
Információs	A döntéshozatalhoz nem megfelelő információ a szükségesnél kevesebb ismeretre alapozott döntést eredményez.
Hírnév	A nyilvánosságban kialakult rossz hírnév negatív hatást fejthet ki.
Kockázat-átviteli	Az átadható kockázatok megtartása, illetve azok rossz áron történő átadása.
Technológiai	A hatékonyság megtartása érdekében a technológia fejlesztésének igénye.
Projekt	A megfelelő előzetes kockázatelemzés, hatástanulmány nélkül készült el a projekt-tervezet.

Újítási	Elmulasztott újítási lehetőségek. Új megközelítés alkalmazása a kockázatok megfelelő elemzése nélkül.
EMBERI ERŐFORRÁS KOCKÁZATA	
Személyzeti	A hatékony működést korlátozza, vagy teljesen ellehetetleníti a szükséges számú, megfelelő képezésű személyi állomány hiánya.
Egészség és biztonsági	Ha az alkalmazottak jó közérzetének igénye elkerüli a figyelmet, a munkatársak nem tudják teljesíteni feladataikat.

Kockázati mátrix

Az önkormányzatra gyakorolt hatása:			
Nagy	Folyamatos és szoros kockázatfelügyelet (a lehetséges kár 0-25 millió Ft között)	Átfogó kockázat – csökkentő intézkedések (a lehetséges kár 10-25 millió Ft között)	Lehetőség szerint a kockázatot át kell adni vagy a tevékenységet befejezni, folyamatos, intenzív kockázatfelügyelet (a lehetséges kár 50 millió Ft-nál nagyobb)
Közepes	Kockázat viselése rendszeres ellenőrzés alatt tartással (lehetséges kár 1-10 millió Ft között)	Folyamatos kockázatfelügyelet (a lehetséges kár 0-25 millió Ft között)	Átfogó kockázat – csökkentő intézkedések (a lehetséges kár 10-25 millió Ft között)
Kicsi	Kockázat viselése, alapmonitoring (a lehetséges kár kisebb, mint 1 millió Ft)	Kockázat viselése rendszeres ellenőrzés alatt tartással (lehetséges kár 1-10 millió Ft között)	Tematikus kockázat csökkentő intézkedések (a lehetséges kár 10-25 millió Ft között)
	Alacsony	Közepes	Magas

A bekövetkezés valószínűsége

Megismerési záradék

Alulírottak nyilatkozunk arról, hogy a Segesd Község Önkormányzata Kockázatkezelési szabályzatának tartalmát megismertük, megértettük és azokat a saját feladatunk vonatkozásában magunkra nézve kötelezőnek ismerjük el.

A szabályozást megismertető a hatályos szabályozást szóban ismertette. Ellenőrző kérdésekkel meggyőződött arról, hogy a szabályozás lényegét az érintettek valóban elsajátították-e.

A szabályozást megismertető, valamint a szabályozást megismerők tudomásul veszik, hogy a megismerési nyilatkozatot minden a szabályzat tartalmában bekövetkezett változás után meg kell ismételni.

A megismerés tényét igazoljuk:

Név	Munkakör	Alíírás	Dátum
Veszner József	körjegyző
Péntek László	polgármester
Sára Erika	vezető-főtanácsos
.....
.....
.....

A megismertetési feladatokat a mai napon elláttam:

Kelt: Segesd, 2012. szeptember 15.

.....
megismertető aláírása
(munkaköre: körjegyző)
(neve: Veszner József)